

Numărul 4. Oradea-mare 26 ianuarie (8 februarie) 1903. Anul XXXIX

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Frumoasa Irină.

La Curțile Noue, din capăt de țară,
Tremură din vârfuri plopi cu frunza rară...
Nu știi: mândrul soare străluce deodată,
Orî în prag frumoasa Irină s'arată?

În cosiță-și prinde garoafa 'nflorită...
Pleacă la fântână și vine zorită.
Șueră mierlița, strigă cucu 'n leasă:
„Cucule, azi-noapte m'am visat mireasă...”

Pune jos o leacă albele cosițe,
Scutură de rouă negrele-ți cosițe;
Cată peste umăr, — inima-ți înghițată:
Soarele pe dealuri s'a 'nvălit în ceață...

Galbenă de spaimă vine 'n fuga mare:
„Mamă! grea furtună amenință 'n zare...
Negri ca păcatul nuori se ridică...
Inimioara toată mî-a 'nghețat de frică!”

—„Draga mamă, dragă! Vestea ta nu-ți bună!
Nu-s nici nouri negri, nu-ți nici grea furtună...
Ci păgânătatea într'acoace vine,
Ca să mi te ceară, Irino, pe tine...”

Crește 'n zare goana pulberii stîrnite,
Zgudule pământul ropot de copite...
Aleargă prin casă bătrâna și plînge,
Frumoasa Irină mânușile și frînge:

„De-acu, mamă dulce, rămăi s'netoasă,
De te a 'mpins păcatul să me faci frumoasă...
Fost-ar fi mai bine să me 'nghiță țadul
De cât să me vadă roabă Țarigradul!”

...Spumegând se bate Dunărea de maluri,
Caicul pornește clătinat pe valuri,
Soarele preschimbă apele-î în sânge —
Frumoasa Irină se roagă și plînge:

„Turcule, dă-mi drinul să me 'ntorc la mama,
Mî-am uitat pe masă salba și năframa;
Mî-am lăsat acolo lada mea de zestre,
Și ată rămas orfane florile 'n ferestre...”

Dunărea bătrână curge tulburată,
Frumoasa Irină stă îngădurată.
Șopotind se 'ngână valurile 'n spume,
Par c'ar tot strigă-o cineva pe nume...

„Nu-ți Seratul vrednic tu să-ți fi podoabă!
Nu-ți vrednic Sultanul să te facă roabă!...
Soarele se stinge scăpătat pe dealuri —
Și-a perit frumoasa Irină sub valuri...”

...Iar de-atunci bătrânii spun că 'n locul unde
Și-a găsit copila mîntuire 'n unde,
Dunărea mî-aduce apă vecinic lină,
Ca să doarmă 'n pace frumoasa Irină...

St. O. Iosif.

Studii din lirica franceză.

(Conferință rostită în Brașov la 1/14 decembrie an. tr. în folosul mesei studenților români.)

(Urmare.)

Jose Maria de Heredia a fost cel mai distins elev al dibacului maestru; de la acesta a învățat să-și iubească arta, numai pentru ea însăși, fără dorul de a fi serbătorit, — urind din suflet reclama și neavând răvna de aplausele publicului. Din arta ilustrului parnasian s'a adăpat cu nesățiu, căci și el avea același sânge creol înfocat ca și Leconte de Lisle, fiind că amândoi erau născuți în clima care înfierbântă creierul și încălzește inima.

Heredia a scris pentru plăcerea lui particulară, a scris un singur volum de versuri intitulat *les Trophées*, și n'a vrut să-și publice volumul său până la vârsta de 50 de ani, — și atunci numai la insistența amicilor săi intimi. Succesul ce l-a avut acest volum înse, a întrecut toate așteptările sale proprii, de oare-ce l-a făcut celebru și membru al Academiei. — Și în prefața acestui volum, închină versurile sale iubitelui său maestru, mărturisind că de la el a învățat să-și iubească arta și limba frumoasă franceză.

Heredia acceptând școala lui Leconte de Lisle, după lungă chibzuire cu studii profunde, cu studii arheologice, a condensat poesia lui Leconte de Lisle, creând imagini atât de clare, atât de esacte, încât s'ar putea compara cu un aparat fotografic.

Poesiile *Trophées* sunt caracterisate ca cele mai perfecte versuri ale secolului expirat.

Înzestrat cu aceste elemente, Heredia a întrebuițat în forma sa poetică sonetele, mai cu seamă după ce s'a ocupat cu literatura provensală. Genul acestei forme decăduse de la sonetele lui Petrarca, fiind socotit chiar de Victor Hugo ca învechit.

Heredia a creat înse unul sonet de 14 versuri, diferit complet sonetelor vechi, având în cuprins *poesia imaginilor* în loc de *poesia ideilor*.

În aceste scurte sonete se cuprind tablouri formidabile. Poesia sa este pictură; colo un desen gingaș, ici o coloare în relief. Conținutul lor este atât de plastic, încât s'ar putea crede săpat cu dalta.

În modul acesta i-a succes superbe poezii antice, improspătând senzațiunile unei lumi șterse și măturate în trecutul istoric.

Heredia nu este numai un erudit, care a pătruns vechimea, el devine așa zicând contemporan al subiectelor ce le espune.

Nu mai simțim sufletul omului modern care istorisește minunile trecutului, el este grec, latin, egiptean, încât asemenea identificare nu s'a mai produs în literatura franceză. — Francezii au constatat că acest patriot al lor, în unele din versurile sale, este mai latin decât Virgil, cum d. e. în poema *Villula*, unde descrie farmecul căsniciei romane cu o subtilitate ilusionară. Sonetul *Funerailles* pare a fi scris cu auzietul lui Odiseu, și este unic în literatura franceză. Heredia este asemănat de criticii săi contemporani cu Teocrit, poetul cel mai plastic după Omer. Tonul, coloritul și detaliile poeziilor *Trophées* ne reprezintă epoca despre care vorbește cu precisiunea cea mai mare, conținând ideile, prejudețele, superstițiunile religioase ale celor vechi. El este un suflet antic, fie în poesia lui *Villula* unde reprezintă intimitatea, fie în *Funerailles* unde oglindează jalea,

sau în *Rugăciunea Mortului*, sau în *Sclavul*, poezie imposibilă de comentat sau de tradus, fiind pricepută numai de același carî au răbdarea de a medita adânc asupra ei.

Victor Hugo s'a folosit în poeziile sale de clasicism, l-a întrebuițat înse numai ca pe o poleială, căci farmecul principal al poeziilor sale eră personalitatea sa proprie. — Leconte de Lisle este asemănat lui Heredia, înse *imaginațiunea sa proprie*, de și pusă în serviciul exotismului și clasicismului, are totdeauna nota dominantă, — încât se vede concepțiunea sa proprie, — Heredia singur se identifică complet cu trecutul.

În poeziile sale *Centaurii*, *Leul de Nemea*, *Moartea vulturului* găsim păgânisme și sinceritatea vechilor legende cu sentimentele raselor stinse. Vedem cetățile romane și pădurile lor sacre. Atât de puternică este pătrunderea lui în lumea această dispărută, încât din o singură gândire ne desvêleşce cu ochiul său scrupulos toate detaliile caracteristice. În câteva cuvinte ne arată, de exemplu, Grecia devastată în frasa: *Zac templele 'n ruine pe culmi de promontorii* și ce nostalgie antică se cuprinde în frasa: *și marea se jeleșce plângând după Sirene*. El pare că vede că la apropierea lui *Hercule* „păstorul speriat fuge spre *Tryente*, căci și *turma monstruoasă se refugiază mugind* pentru că „*luna lungeșce uriașa spațimă a umbrei erculane*. Ne spune toată *gelosia furioasă și neîmpăcatei Medee*, vede pe *Artemisa cu hațta cea de câni spintecați și scâlțați în sânge*. Un peisaj de seară este descris în următorul mod: *Oernul lunii resare argințiu*, — *căutele și cerbiți vin mugind să se adape la isoarele proaspete*. — *Aude aavea țimbalele de aramă și durduitul călăreșilor; și vede pe bacantele în fuga lor călcând și strivindiviile imbelșugate*.

Ne povesteșce „*cum plâng femeile din Byblos pe tinerul iubit de fecioarele Syriei, căruța moartea îi închisese ochii visători*. El știe și a aușit cum sună, *flautul lui Marsyas, care suspină pe malurile râului Meandru sub molifții pădurei sale natale*.

Poetul vede „*oceanul sbuciumat vârsând bale cu miroș greș*; marea o descrie „*cu farul ce străluce printre pânze; naufragiul, moartea e o noapte fără stele, fără lună, fără zori*.

Ne înfățișează jalea vechilor greci în chipul „*bêtrânului Hyllos ce-și poartă lungul doliu pentru fiul pe care nu-l mai vedea; pe mama ce plânge înședar pe scumpul său fiu perșut, stând pe mormântul gol și umplând cu lacrimi urna cea de cenușe*.

Viața sclavului ne-o spune în cuvintele: *De și născut liber, departe pe golful frumos cu dealurile albastre, sufere sclăvie, plângând fericita-i insulă Syracuse cu viile bogate și cu stupii cel de miere*.

Vede pe călătorul strein „*cum s'adaposteșce sub coliba de trestii a ospitalului păstor; ne mai descrie tinereța răpită de moarte, rostind: Ochii mi s'au închis și nu mă pot vedea lumina fericită*. *Helas!* acum locuesc vecinic în Erebul nemilos cu noaptea tenebic; iar pe tinerul soț veduvit care „*se jeleșce în chinuri fără somn în patul său de purpur, de de aur și de sideș, pentru că știe că sufletul soșiei sale zboară jos în infernele vecinice împregiurul șepturului lui Rhadamante, așteptându-l mereu*.

(Va urmă.)

Maria Baiulescu.

Primul meu amor.

Terminasem gimnasiul.

Eram mândru; mai mândru și mai încrețut decât cel ce inventase telegraful și fonograful și mai câte grafuri pe lume toate.

Nimeni nu mai putea să-mi zică „copil de școală“. Testimoniul de maturitate îmi era în busunar; deci — negru pe alb — eram „matur“.

Îmi cumpărasem cilindru, tabachieră, țigarete și un baston subțirel ca o vârguță, — toată ziua îmi puneam în butonieră câte un trandafir roșu, mare cât o căciulă, și aid pe trotuar.

N'aș fi dat pentru toată lumea să fi avut un fir de musteață, atâta barem cât un șoarece; dar nu aveam; și asta me sfârșia.

Aveam niște verișoare, ba mai aveau și ele niște prietene, — zélude toate și nebunastece, — tot acolo me călcau unde me durea mai rău; tot cu mustețioara mea aveau de lucru.

Și aveau niște gurițe — cum e socala; nu mai învingeam cu ele. Îmi puneau mustețe de călți, me mângiau pe sub nas cu cărbune, și-ș băteau joc de toată dignitatea mea.

...Luasem un alean pe ele și le feriam; dar ele — nebune ce erau — alergau după mine, se prindeau de brațul meu, îmi făceau frumoșul, până ce me împăcau. Dacă me împăcau, începeam eu cu frumosul și atunci — me rideau.

Dacă eram modest și cuminte, îmi ziceau „papă lapte“; dacă me făceam îndrăgneaș, me împingeau cât colo. Ziceau să aștept ca să-mi crească musteața și apoi — da.

Astfel în urma urmelor m'am hotărât să fac pe seriosul, și să le ignorez. Copile răsfățate și nebune ce erau.

Ba — prin ele și prin fudulia lor — începusem a me convinge că toate damele, nu-s altă decât niște jucării frumoase, niște păpuși înțotonate, — frumoase, dar păpuși.

Me aflam înse bine pe trotuar; acolo aveam și

eu rol și teren. Salutam trecătorii cu vervă și cu grație; făceam complimente până colo, și me uitam — matur și blasat.

Așa — bătând stradele, și măsurând lumea de mică, aflam tot mai mult că zeu e bine când e omul matur.

Ba mai făcui cunoștințe, ba făcui visite, înmănușat și parfumat intruna.

Astfel ajunsei într'un bal.

Cel dintău bal, și omul — matur!

Ei — mai vădusem eu bal; dar îl vădusem eu ochi de copil. Supliniam și eu câte un gol mic unde

nu ajungea om întreg. Dar acuma, acuma eram — matur. Conșciu de ceea ce sînt, cu inima boboc de floare — în primul bal mare, me simțiam transportat într'altă lume, într'un vis delicios.

Damele, un șir de dame frumoase, grațioase și vesele, o ceață de ingeri, înșirați ca o ghirlandă de flori din raiu — se preumbla în giurul meu, și eu — mi se părea că ved cerul cu stelele, stelele cu destinele omului încungîrându-me. Sufletul meu, tiner și dornic, inima mea setoasă, gândul meu tot — nu mai erau a mele; alergau și săltau de la floare la floare, de la stea la stea.

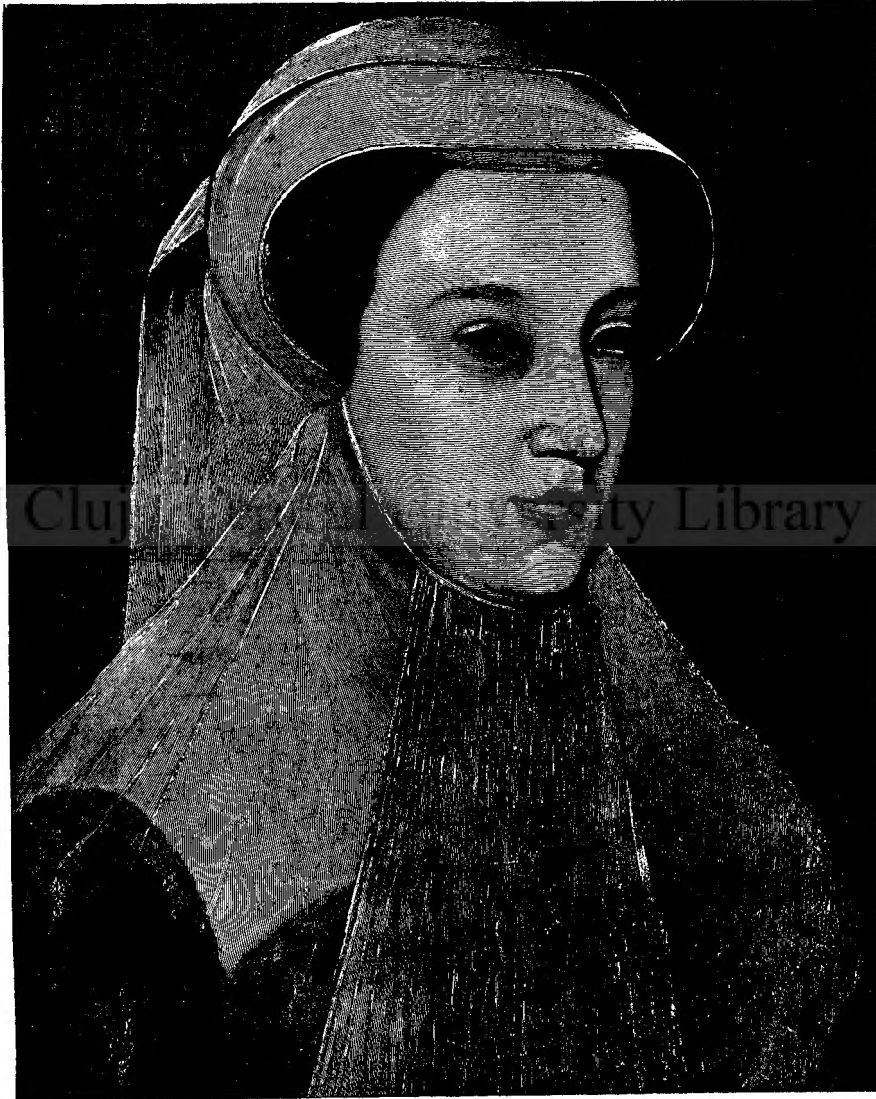
O copiliță blondă, cu ochii mari și vineți, me captivă numai decât. Idealul meu era brunet, și nu-mi puteam închipui cum poate fi un om blond și frumos; dar copilița asta

mi se părea o ființă dintr'altă lume, un inger nevinovat în trup de om.

Stând și privind, ca scuitat, odată trecu pe lângă mine și privi în ochii mei, blândă și dulce ca un inger, dar taînică și amăgitoare ca o ispită.

Privirea asta nu am uitat-o nici azi. O privire de soare care stărnește florile primăverii; o privire de care n'am mai văzut nici de-atunci încoace, nici pân' atunci.

Sînt fețe pe cari nu le-ai mai văzut, dar atâta-s de dulci, de simpatice, te-ai jură că le cunoști, că le-ai mai văzut oareunde, aici sau într'altă lume,

E v l a v i a.

nu știi când și nu știi unde, poate în vis, — dar te-ai jură că le cunoști și te atrag. Așa mi se prezentă mie copilița cea blondă.

Se zice că sînt suflete surori și suflete dușmane. Sufletele surorilor le aruncă soartea adese, le aruncă nendurat ca să alerge prin lume să-și caute soața, să-și caute jumătatea sa fără de care nu poate fi. — Cum ai tăia un măr în două și una jumătate ai aruncă-o la un capăt de lume, cealaltă la alt capăt, — să alerge și să se reafle. — Și le ie valul vieții și le poartă și le aruncă nencetat. Unele se întîlnesc odată, oarecând și oareunde, altele nu se întîlnesc în veci.

Și așa e, așa trebuie să fie. — Numai așa poți să 'ntelegi că pe unul îl iubești la cel dintîiu moment, te simțesci un suflet cu el, și nu-l poți părăsi în veci. Cu scăderi, cu greșele, — le știi și le vești, dar nu te poți despărți de el. Numai așa poți înțelege că pe altul — fără de scăderi, fără să ai cauză, fără să-ți fi greșit cândva — îți vine să-l urești, și nu te poți împacă cu el în veci.

Copilița cea blondă era frumoasă, dar era ceva mai mult, — simțiam că mă atrage cu o putere supranaturală, simțiam că ea e jumătatea sufletului meu.

Un amic me prezentă damicelei, și ea-mi dădu mâna cu grație. — Și mai vădui odată privirea aceea, prin care mi se părea că văd în cer.

În ochi, în acei doi ochi albastri, avea ceva, un farmec, care să te ducă la perire. Ți se părea că vești prin ei, vești departe și adânc, ceva îmbătător și dulce și cald, ceva ce promite fericire. Ochii aceia albastri erau un transparent prin care vedeai sufletul ei, bun și dornic și dulce.

Eră de braț cu un tinăr, elegant și sumet; și eu — vădendu-l de braț cu ea — simțiam că-l uresc. Nu cred că aș fi om reu din fire, dar simțiam că i aș face un reu, un reu mare chiar.

Dar se începù dansul. Viu și vesel; ea și când ar fi prins foc tot omul.

Eram tinăr, ușor și sprinten, și se zicea că joc bine. Abia așteptam să o prind de brâu și să m'avânt cu ea și să sbor, ea și când aș sbură așa, ea să nu ne 'ntoarcem în veci.

Ea dansă cu tinărul cel uricîos, cu dușmanul meu. Îl consideram dușman, și — atata.

Și cum mergeam — ușor și grațios — priviam cu plăcere la ea, la toată mișcarea ei, la toată ființa ei, — și simțiam că visez și văd ingeri sburând.

Și odată — cum trece un avânt repede — privi la mine, cu ochi dulci dar ageri; o privire oablă, îndrăzneată, ea și când m'ar dogeni: nu vii?

Simțiam că me chiamă, simțiam că me duce cu sine, într'un avânt nebun; și eu — beat de fericire, me duc... me duc.

Și mai făcu un tur, și mai făcu două — și o vădui stând, obosită, cu capul plecat la o parte, dulce și a lene. — și se legăna frumoasă și plastică, — să-ți perdi mințile.

Și o mai vădui privind a doua oară — lină, meditatoare și blândă, — un cherub cu oamenii în joc.

„E a mea și va fi a mea; să se risipească pământul pe mine — va fi a mea — zisei în mine cu o rezoluție sfântă, — și — și — în acest moment mi-ar fi plăcut să fiu singur, numai eu singur și să me rog lui Dzeu.

Odată o vădui ședend, frumoasă și rumenă, — și eu — sării ca vulturul și o cerui la joc.

Am prins-o de mână, am strins-o cătră pept, — i simțiam respirația, — și me simțiam înzeit.

Și sburam Doamne, sburam ca și Fătfrumosul din poveste care a răpit mărul cel de aur din grădina zinelor; sburam ca și cel ce și-a aflat fericirea și fuge cu ea ca să n'o peardă — amendoi, braț la braț, pept la pept. Sburam ca să nu me opresc în veci.

„A — domnule, un dansator de minune — zise ea odată, privind în sus la mine cu ochii ei cei dulci. — Și, Doamne, privirea asta dulce, vorba ei fermecătoare — me ridicară din lume. Nu mai eram om, nu mai eram cuminte, — eram un zeu — nebun.

Dar — jocul s'a terminat, — și ea — stătea lângă mine, rumenă și obosită. — Doamne, cât era de frumoasă!

În urmă se puse pe o sofă sub o oglindă mare și-și ceru eventualiul ce era aruncat pe o altă sofă.

I adusei eventualiul și voiam să me depărtez; dar o privire a ei me opri.

— Poftiți, domnule! zise ea, arătându-mi loc pe sofă.

Dar nu apucaî să șed, și un dansator sosi repede și — mi-o răpi.

Și dădui a me gândi, a visă și a combina.

Ea me iubește — zisei în urmă. Dragostea mea, simpatia mea nu se poate ca să nu fie înțelese de un suflet pentru care atata simpatie s'a stîrnit în sufletul meu. Privirea ei, privirea cea caldă și sfântă nu poate fi așa, dacă ea n'ar fi graul sufletului iubitor, dacă ochii acei frumoși n'ar fi ei prisma unui suflet plin de dragoste.

Me uitai în urma ei până ce percurseră sala de câteva ori și iară ședù.

— Să știu sigur, să știu sau să mor — tot una — socotii, și o angageai de nou.

Ea puse eventualiul pe sofă și se sculă.

O prinsei de brâu, — și, Doamne, în acel moment simții ca și când ea m'ar stringe puțin cătră ea. Fost-a numai o părere, și soartea s'a jucat cu mine hazard și nendurat, — sau fost-a aieve — nu știu; dar eu simțiam că me stringe cătră sine.

Soartea mi era decisă. A mea va fi, — a mea va fi, să știu că pământul s'a risipi pe mine — a mea va fi. — Așa gândiam.

Voiu încungiură sala de două ori, — să mai șed odată lângă ea, și să-i spun. Să-i fac declarațiune de amor, sinceră și deschisă; să-i deschid tot sufletul, cu toată dragostea și cu tot ce e în el; să cetească în el și să vadă ca 'ntr'o carte deschisă toată flacăra ce a stîrnit în mine.

Eram decis, și abia așteptam timpul să vină.

Percurserăm sala de două ori, repede ca rînduneaua 'n sbor, și — ne oprirăm.

Luarăm loc, — și eu ședui lângă ea.

Abia așteptasem momentul, dar când era să încep, simțiam că n'am putere. Inima-mi bătea, abia mai puteam răsufflă, și me prinsese o tremă ne mai simțită.

Dar eram decis, — și începui.

— Damice! Permiteți ve rog, un cuvânt sincer, și apoi — o rugăciune sfântă...

Dar nu avui timp a continua, — și iată, tinărul cel uricîos, dușmanul meu — alergă cu o repe-

Frumusețe orientală.

diune de hienă, și făcând un compliment, confident și încreșut, i întinse brațul.

Damicela îl primi cu zimbet grațios, și întorcându-se către mine:

— Îți present domnule, pe fidanțatul meu — zise, și-și îmbină braț la braț.

Tinărul, dușmanul, hiena, făcând un compliment rece, — și o luă și o duse, așa cum duce vulturul turturica.

Iar eu — rămăsei acolo ca și cel ce pică din pterul cu pere.

După ce mă-am vinit în oră, alergai, împleticindu-mi picioarele ca un beat, în garderobă, me îmbrăcai și nu m'am oprit pân' acasă.

De-atunci nici nu am mai vădit-o în vecl.

V. R. Butiesescu.

Smeul și Uliul.

Smeul sbârănă în aer și se 'nnalță, și se duce,
Par' c'ar vrea în lumea toată fără plectă s'apuce...

Uliul, plutind molatec și 'nnălțându-se în roate,
Minunat de-așa ivire, se apropie cât poate
Și-l întrebă cine este, cam de unde-anume vine
Și ce 'nseamnă sbârânăla care nu prea sună bine...

„Eă? sunt smeul! răspunde-acesta sbârânăind și mai de zor;
Viū din lume și spre ceruri, după cum veđi însuți, sbor..
Voī, sērmame paseri, numai până la un loc sburați;
Ați muri, când mai departe ați voi să cutezați...
Eă... eă simt că pentru mine nici o margine nu e;
Sbor... sunt rege-al innălțimeī, mai presus de orī și ce...

Uliul uimit ascultă și eră să i se 'nchine,
Când, zărește de o dată, — și să creadă-abiă îi vine, —
Că o linie subțire ce în jos se adâncește
Și de care smeul pare că ar fi ținut. Firește,
Curios, atunci coboară în spiralică rotire,
Și ce vede îl cufundă într'o grea nedumerire:

Pe-un maīdan curat și neted, doar cu iarbă colo, ici,
Fac un mare haz și-s veselī doi băeți nu tocmai micī.
Eī își trec pe rēnd în mână un bēț mic, frumos cīoplit,
De pe-al căruī mijloc firul se innalță liniștit
Și făcēnd o gușă 'n aer, pân' la capētul opus,
Ține-acolo pe eroul care sbârănă pe sus.

Uliul de-acī se uīță cum eroul, plin de fală,
Mi se leagănă în aer fără urmă de sfială,
Și gândește; „Ia veđi frate, ce gānganie ciudată!
„S'a urcat la o 'nnălțime nu prea tare depărtată
„Și-amețit. — de și acolo e pe loc a lui mișcare, —
„Lui, că sboară pân' la ceruri, cu convingere îi pare!..

„Libertatea nu mai are pentru dēnsul vr'un hotar,
„Firea 'ntreagă vre o taină... E un rege secular
„Mai presus de omenire și de lunile de sus:
„I imbată strălucirea unei vieți făr' de apus.
„Și, în spațiu trimbițându-și șoarta lui de 'nvidiat,
„Uită biet că-i jncărie de copii, — că e lagat!“

N. Rădulescu-Niger.

L e e u i r i .

— Din popor. Com. Hunedoara. —

(Fine.)

Fiu al naturii, țeranul român nu dă atâta pe în-
vățătura doftorească. „De-o fi să-i fie moartea
din asta, știu că nici doftorul n'are cârlige să-l mai
scoale!“ așa vorbește el de obicei. În schimb e
foarte înțelept Românul când „bolesce“. El nici când
nu suferă stând cu mâinile în sin, ci cearcă și cu
una și cu alta încreșut în Dzeu și în doftoriile na-
turii. Și încercarea lui adese duce la bun sfârșit.

Las să urmeze aci câteva lecuri folosite mai
des de familiile țărănești din giurul Devei.

În ținuturile mai pădurețe, crește o plantă acă-
țătoare de felul iederii numită „Breiū“. Are loză
subțire ca firul de ață resucită și rădăcină întinsă.
Sapi rădăcina de breiū în vinerea Sântoaderului
înainte de sculatul găinilor și o puī să se usce în
casă pe poliță.

Rădăcina de breiū pulverisată și plămădită cu
unsoare de porc orī cu oleiū de sēmēnță (bostan) e
cel mai bun leac de *spure* (reuma): te freci cu nă-
dejde pe locul unde te doare, cu astfel de plămă-
ditură.

De *durerele de șele* provenite din osteneală, ia-
răș te vindeci ușor, frecându-te cu plămăditură de
breiū. — (Solomia Haiduc, femeie în vērștă. Vețel.)

Spurcul se mai poate lecuī cu o buruiănă cu-
noscută sub numirea „Iarba spurcului“. E plantă
tomnatică cu frunze grase, ce aduc mult cu ale ta-
baculoī. Are flori galbine.

Iarba spurcului o ferbi cu rădăcină cu tot în
oală de pământ, în chiseliță de prune. Oala o astupi
bine cu „fedeu“ (acoperământ) croit din coage de
pită. Bagī seamă ca să nu resufe. Cu leșia obținută
te freci bine la locul indurerat, apoi te înfășuri cu
cârpe curate de cânepă orī de in și te astupi grab-
nic, în pat, între țoale. — Și să veđi leacul! „Du-
rerea toată iese de-asupra pe piele în stropi ca de
roaū“. — (George Irimie, bărbat în etate. Vețel.)

Pentru *durerea urechilor* e bine să te afumi
cu sēmānțe de „Floarea soarelui“. Puni jar în oala
de pământ și presărezi sēmēnțele. La gura oalei faci
„oblanic“¹ de pânză în formă de horn și îți bro-
dești bine urechia ca fumul să poată intră în ea.
Făina (ceara) toată se curăță și urechia e lecută!
— (George Irimie.)

E cu leac sēmēnța de floarea soarelui și la
durerele înțepătoare de cap.

Cunoscuta plantă de câmp „Ghiara uliului“ e
bun leac contra *pecinginei*. Pulverizezi sēmēnța și
o plămădești în unsoare și te ungi bine cu ea pe
față.

Pentru „*orbanțul negru*“ nimic nu e mai bun
ca să frământă făină de grâu în lapte dulce pe do-
sul sitei. Faci o plăcintuță și o turteșei frumoșel pe
bube.

De „*bubele dulci*“ te scapi așa că: Iai doue
oale de pământ, cari aū „sgură“ la fund și le freci
de oalaltă ca funinginea să se scuture pe bube. „Bu-
bele se cojbează și se duc ca și luate cu mână!“ —
(George Irimie.)

Pentru *degerătură*, te legi cu curechiū „azim“
adecă dulce.

¹ Colăcel de cărpe.

„Buba vinătă“ o leculeșei trăgând arnică vinată prin ea.

Mucșătura de șerpe (mai ales nopărcă) se vindecă așa, că împungî umflătura cu „bumbușcă galbină și îngropi două zile în pământ — partea mușcată. E bine să freci în pripă rana cu apă de pe ghiață amestecată cu „țifă“ (năsip).

Cel mai bun leac contra „gâlcilor“ sînt „duzele de isvoniți“ (țevile cepei de sēmēntă). Fierbi țevile în lapte dulce până se inmoaie bine și încă calde le legi la gâlcii cu cărpă de in curat. În lipsa „duzilor de isvoniți“ poți cercă cu frunze de pîtrîngel.

Pentru gâlcii sînt cu leac și napii sēlbaticii, ce cresc în grădini pe lângă garduri. Îi coci întregi în spuză și „răsăliți“ (rași) îi legi la umflătură. Poți cercă și cu țărițe de grâu de vară opărite. — (Solomia Haiduc.)

De „durere de inimă“ e bine să beai oțet cu aiu (usturoi) pisat. Unii amestecă și praf de cărămidă. E foarte bun leac și „iarba creată“ fiartă la oaltă cu chimin.

Pentru *scrintitură* sînt prielnice țărițele de grâu muiate în oțet.

Contra *limbricilor*: fierbi săcară și beai apă de pe ea. — (Solomia Haiduc.)

Uneori ți se *incoardă* o mână sau vre-un picior de te sdrobeșei și te încârligi de dureri. E bine să cerci atunci cu „Coardă de cureubetă (bostan)“ ori de crastaveți — adecă cu loza lor lățită de vremuri. Tot așa de bună e și creanga de salcă „turțită de vînturi“. Fierbi coarda în căldare și te freci aspru cu leșia. — (Solomia Haiduc.)

Când buba stă „*întămărită*“ (adecă n'o mai veți spartă) coci ceapă în spuză și bagi în ea său de oae, apoi o legi bine la bubă cu cărpă de in. Poți cercă și cu „aloțel“ de grâu frămēntat în palmă cu smântână de pe laptele fierț. — „Simțeșei o mîncărime și se sparge buba.“ — (Solomia Haiduc.)

De *sughită* cineva, încearcă-te să-l surprinzi cu vre-o veste neașteptată; fă-l să se mire tare de ceva și i se oprește în gât sughitul.

Pentru „*scursoare*“ beai întăreală înmuiată în lapte dulce; zamă de pe coarne, ori cărămidă cu oțet. Mînănci rîntaș prăjit, ori gălbinaș de ou bătut cu oțet de mere. — (S. Haiduc.)

Contra *vērsatului* beai vinars pipărat; moare de curechiu ori lapte acru.

Pe față, uneori de-asupra buzei se arată câte-o umflătură, mai bine zis *os mort* de mărimea boabei de cucuruz. Cel mai bun leac, să scadă umflătura, e sēmēnta de in fiartă în lapte dulce și amestecată cu sapon (sapun) de casă. Cirul obținut îl legi la umflătură cu pânză de in ori cânepă. — (Cătuța Popa, bătrână. Minthia Mureș.)

Tusa măgărească o vindecă, bēnd lapte dulce de pe „balega măgarului“. — (Sol. Haiduc.)

Durerea de cap provenită din vînturi — o alină legând „moalele capului“ cu cărpă de in muiată în oțet de mere sărat. — (S. Haiduc.)

De *răte* te scapi „lesiēndu-te“ cu „șeeve“ (o plantă de fēnațe; seamănă cu pîtrîngelul.) Leșia o faci fierbēnd rădēcina șeevei în apă curată. (S. Haiduc.)

Pentru *tăietură* e bine să te legi cu „liliom alb“ (erin); cu frunza „vindicuții“ ori cu cioare.

¹ Aluat.

„Coadă șoarecelui“ pisată și amestecată cu untură proaspătă, încă e leac minunat contra tăieturii. (S. Haiduc.)

Buboțul îl vindecă cu „becul cărpacului“ (materie de înegrit ața); cu ceapă coaptă în spuză și cu frunze de podbeal.

Când rana se *obrinteșce*, cerni făină de mălai pe dosul sitei ori de trei ori de patru ori — că numai așa e cu leac. — Făina frămēntată în apă rece o lipeșei „fain frumos“ de rană. Aceasta se desumflă, albeșce și încrețindu-se se vindecă. (S. Haiduc.)

Leacul cel mai ușor și mai alinător pentru *durerea măselelor* e, să vîri un „cățel de aiu“ în urechia părții indurerate.

Este o boală de picioare, ce se chiamă „*trântitură*“. Stă în aceea, că ți se „întămăreșce“ călcăitul ori talpa și te doare de te pestreci. E bine să cerci cu „aloțel“ muiat în lapte dulce ori cu ceapă coaptă în spuză. Cel mai bun leac e inse paza bună să nu calci nici odată desculț în locul unde s'ai aruncat grăunțele din rânza „hoarei“ (galiței) tăiate, că atunci nu capeți „trântitură“ în veci.

Tot așa să te ferești ca de foc să calci în locul unde vre-o „jigărănie“ (fiară sēlbatică) a sfășiat vre-o pasere, iepure sau alt animal; altcum ți se face „mîncătură“ la gură și la nas, ce te slujeșce și de care nu te mai scapi decât doar' „în groapă.“ (Rosalia Marcu, femeie în etate, Vețel.)

E. V. Degan.

Poesii populare.

Din giurul Blașului.

Mult me mir badio de tine,
De nu vii de loc la mine,
— Me ține pământ cu iarba,
Nu pot veni fără treabă —
— Pân eram badelui dragă,
Venia la noi fără treabă;
Dar acum de oare când,
Nici cu treabă n'a mai vint!

Badio de dragostea noastră,
Resărit-o pom pe coastă,
— Lasă badio pomu n pace.
Să vedem ce poame-o face,
Nu știu cine s'a aflat
Și pomu ni l-a tăiat,
Și pe noi ne-a depărtat,
Și nu știu cine s'o sfătuit,
Pomu ni l-o curățit
Și pe noi ne-o despărțit.

Du-ți badio doru cu tine,
Nu ți-l lăsă n sin la mine,
Că-s copilă tinerea,
Dorul tei nu-l pot ținea,
Și-s copilă desmierdată,
Cu doru nu-s învățată!

Alun cu alune bune,
Ca badița nu-i în lume,
Om frumos și fără nume.
Alunel cu de-l de vară,
Ca badița nu-i în țară,
Om frumos și cu tigneală.

Culese de

Elia.

SALON

S t a f i a.

Se inoptă.

Peste satul Viespeșei se lăsa neguri din ce în ce mai groase.

Nu se mai auzia nici un sgomot. Toți dormeau oboșiți-rupti de munca zilei.

Dar, în tăcerea aceasta mormentală, se auzi d'odată un sunet de clopot.

Sună clopotul de la biserică.

Sună odată, de două ori, de trei ori.

Sună de serbătoare, de mort; sună fără nici o noimă.

Omul de strajă de la primărie auzi și-și făcu semnul crucii.

— Ce să fie? se întrebă el.

Pe drumul mare din mijlocul satului treceau acum încet, greoaie, scârțîind, niște care mari încărcate cu produse.

Oamenii de pe lângă boi auziră și ei clopotul și se închină.

— Ce să fie, bă?... se întreba unul pe altul.

— Ueigă-l toaca!

— Necuratul!

— Ducă-se 'n pustii?

— Ce sat și ăsta!...

— Mână, mă, boii mai iute...

— Îndeamnă Radule.

— Să trecem cu bine de clopotniță.

— Închinate-ve, băeți.

Și, zicând vorbele astea, chirigiile trecură cu frică prin dreptul unde sună mereu clopotul.

Câțiva lilieci sburară pe d'asupra capetelor lor și ei simțiră că le înghiață sudoarea pe frunte. Priviră spre clopotniță. Luna tocmai trecea prin dreptul unei ferestre vechi, fără oblon; tot interiorul fu luminat; vedură sus cum se mișcă clopotul singur. Se îngroziră.

Prin o spărtură în partea de jos vedură sclipind niște ochi de drac.

— Închinate-ve băeți, zise iar un moș bătrân, — Moș Radu.

— Peste satul ăsta are să cadă ceva.

— Vr'o molimă.

— Vr'o răsmită.

— Vr'o sărăcie mare.

— E semn mare ăsta.

— Vai de ei săracii.

— Închinate-ve, băeți.

Și carele ieșiră din sat.

În timpul acesta, înaintea bisericii se adunase unul câte unul toți oamenii din sat, îngroziți peste măsură.

Păzitorul de la primărie spunea că el a vădut o femeie îmbrăcată în alb de sus până jos, cu ochii sticloși și lăcrămoși, și femeia asta se mișcă de colo

până colo, se ridică în sus, se lăsa în jos, și trăgea clopotul mereu.

— E vr'o stafie!... îngână cântărețul bisericii, Iliescu.

— Stafie!... asigură vătășelul.

— Stafie!... șopti nevasta vătășelului.

— Eă am mai vădut stafii, spuse o slugă de la curtea boerească. În beciurile noastre sînt stafii cari ne bea vinul, ne mănăncă tot ce găsesq și pleacă.

— Mă, or fi niscai-va poftitori de vinuri.

— Ce tot vorbești?

— Ai vădut tu cu ochii tei?

— Poi...

— Cum erai?

— La față ca varul, la trup ca sfredelul...

— Și...

— Și se ridică 'n slăvi ca aburul alb...

— Mă!...

— Ce stai de vorbești! A pândit cuconu o noapte intraagă cu *livorvelu* în mână gata să tragă...

— Ei?...

— Ce să tragă...

— N'a tras!

— I-a 'nghetat mâna pã *livorvel*...

— Ei?...

— Te pu' cu stafia?...

— Ce-a făcut?

— S'a șters-o ușor pe lângă obrazu boerului, ca un vânt rece...

— Și?

— Și-a pierit.

În timpul acesta sosi și dl Theodosescu din comună.

— Ce e mei băeți?

— Nu știu ce-o fi, dle Theodosescu. Acı în clopotniță, de vr'un ceas și mai bine sună clopotu mereu. Se mișcă singur, îl trage cineva, nu șcim. O fi stafie...

— Ce stafie, mă? întrerupse dl Theodosescu. E vr'un om ascuns acolo. Vrea să ne sperie. Vr'un pungaș.

Țeranii deteră din umeri, în semn că nu cred una ca asta.

— E vr'un moftangiu, mei băeți. Aidi, cine merge cu mine să-l prindem?

— Nimeni, dle Theodosescu. Murim de frică. Dačo fi stafie?

— O iaă eu nainte. Aide, aprindeți o luminare. Mă duc eu singur,

Îi aprinseră lumina și el, Theodosescu, o porni spre clopotniță înteu singur, apoi urmat de câțiva flăcăi. Urcară scara putredă de lemn care ducea la clopot și se opriră o clipă naintea ușii mănecate de car și roasă de vremi.

Flăcăii se închină. Se închină și dl Theodosescu care observă:

— Mă băeți, fiți cu curaj.

În acel moment se auzi un gemet înăuntru, apoi un țipăt strident.

Flăcăii și dl Theodosescu cădură pe spate, abia ținându-se de răzimătoarea scării.

Lumea, jos, așteptă înmărmurită.

— Aidi iar sus! zise dl Theodosescu. Ce-o fi o fi! Sîntem atăția oameni aci, — ce dracu! Ne e frică par' c'am fi copii. Aidem iar.

Și o luă iar singur înainte pe scară. Flăcăii îl urmau și ei vădând atâta curaj.

Ajunseră la ușă.

Dl Theodorescu își luă inima 'n dinți, puse mâna pe clănță și deschise.

Ce vedu?

O capră albă care se suise de cu ziua în clopotniță, rămăsese închisă acolo și de foame ce-i eră, rodea funia clopotului care se mișcă mereu.

Toți au răsufat mulțumiți.

D. Teleor.

O nouă reuniune de femei.

Zlagna în Ianuarie 1903.

Onorată redacțiune!

Sunt abia 8 luni de zile de când un grup de dame și țerance în frunte cu stimata doamnă Elena Albini, conduse de iubirea față de biserică și purtând la inimă soartea copiilor orfan și miseri, s'au hotărât a înființa pentru acest scop o reuniune.

Pentru a duce la îndeplinire ideea salutară, dna Albini n'a cruțat nici o osteneală, ci din casă în casă a umblat pe la toți aceia, a căror inimă le-a știut-o că ori și când stă gata a jertfi pe altarul națiunii. A umblat din casă în casă, prin tină și ploaie, nu doar din vanitate după merite, ci numai și numai pentru a vedea realizate celea propuse.

Și într'adevăr glasul dnei Albini n'a sunat în pustie, deoarece această idee a fost cu însuflețire primită de cei mai mulți dintre Români de aici și în scurt timp s'au înscris ca membrii 102 de ênși (dame, domni, țerani și țerance) reprezentând un capital de 1203 coroane, punându-se astfel basă „Reuniunii femeilor române greco-catolice din Zlagna” cu scop de a înfrumuseța biserica și a ajutură copiii săraci.

De la înființarea ei, aceasta Reuniune a dezvoltat o activitate febrilă. A aranjat doue petreceri care de care mai bine reușite, a împodobit biserica cu doue fescne din piatră cioplită foarte frumos aurite, și-a tipărit statutele etc. etc.

Dintre cei înscrisi ca membrii până acum au și grăbit mulți a-și achită taxele lor, așa că azi tinera Reuniune dispune de o avere de 578 cor. 90 bani în număr, dintre cari 499 coroane formează fondul neatacabil, iar 79 cor. 90 bani este fondul disponibil al Reuniunii.

„Speranța” într'un viitor mai fericit, „credința” în legea strămoșească și „iubirea” cătră de-aproape, această anghiră a mântuirii a dat impuls ca damele române de aici au dat mâna ca în unire să contribue la ridicarea vadei bisericii lor și la ajuturarea copiilor orfan și miseri, cari azi plâng și suspină și nu-i inimă îndurătoare care să-i asculte.

Fiind în bună credință, că toți cari au promis prin subscrierea lor, ducerea la îndeplinire a acestor scopuri, au și înțeles însemnătatea lor, sperez, că promisiunea își vor ține-o și-și vor jertfi bucurosi obolul pe altarul bisericii și al națiunii lor; eredem că își vor șei face datoria, deoarece ce o promisiune numai atunci poate fi privită ca isvorită din inimă, când ea este și împlinită.

eū.

LITERATURĂ.

Academia Română a primit doue importante donațiuni, în ședința sa de la 10/23 ianuarie: Dna Ana V. A. Urechia, printr'o scrisoare adresată Academiei, îi face donație, conform cu dorința exprimată de mult regretatul Urechia, soțul seū, toate manuscrisele și documentele sale istorice. — Dl dr. Ioan Mihályi, membru corespondent al Academiei, domiciliat în Siget (Maramureș), i-a trimis un document de mare valoare scris în latineșce și purtând data de 22 iunie 1384. Prin acest document, regina Maria a Ungariei, considerând serviciile lui Balk Vodă, Comitele Maramureșului, ale fraților lui Drag și Ion, fiii lui Sas Românul, mai ales pentru expedițiunea victorioasă a acestera contra Lituanilor — le confirmă stăpânirea asupra moșiei Cuhea cu trupurile ei, stăpânire pe care le-o dăduse regele Ludovic, tatăl reginei Maria. Academia Română aduce cele mai călduroase mulțumiri dlui dr. Ioan Mihályi pentru acest dar.

Charta agronomică a României. Premiul Anastasie Fētu, de 3000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1906 a Academiei Române celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Charta agronomică a României”. (Decis. 23 martie 1901.) Lucrarea va cuprinde doue părți: — I. Partea statistică. După o scurtă notiță asupra stării actuale a economiei rurale în România, autorul va înfățișă un studiu statistic, care va cuprinde: 1. Suprafața României. Suprafața ocupată de diverse cereale, vii, pomi roditori, păduri, etc. 2. Valoarea venală medie pe hectar a diverselor terenuri pe regiuni. Valoarea locativă medie a terenurilor arabile și a pășunilor în diversele județe. 3. Întinderea medie și mersul exploatațiunilor agricole. Întinderea culturilor pentru fiecare plantă și producțiunea lor totală. 4. Statistica diverselor specii de animale domestice. 5. Populațiunea României. Populațiunea agricolă. Numerul contribuabililor funciari, cuprindând proprietatea mare și cea țerânească. 6. Prețul mijlociū al grăului, orzului, porumbului, etc, în ultimii 25 ani. 7. Exportul României în ultimii 25 ani. — II. Chărțile. Intemeindu-se pe cele mai noue date și studii statistice, economice, agricole, autorul va represintă prin chărți starea diverselor producțiuni agricole și forestiere din țară. Fiecare chartă va fi colorată cu aceeaș culoare. Intensitatea coloarei în diferitele părți ale chartii va fi înșe în raport cu producțiunea reală ce corespunde acelei părți repartisată pe suprafața ocupată. Porțiunile din diferitele județe, în care nu se face de loc cultura la care se referă charta, vor rămânea deci necolorate. Chărțile cari trebușe făcute sunt următoarele: 1. Chartă specială pentru fiecare din plantele următoare: grău, orz, ovēs, rapiță, porumb. 2. Chartă pentru fenețe naturale și pășuni. 3. Charta pentru starea viilor înainte de invasiunea filoxerei și alta pentru starea lor actuală. 4. Charta pentru liveștile de pruni și pomi roditori. 5. Charta pădurilor. Prin mijloace potrivite, se va căută a se indica esențele ce predomină în diversele păduri. 6. Chartă specială pentru repartisarea fiecărei din speciile de animale următoare: cai, boi, oi, porci. 7. În fine, charta geometrică-agronomică pentru părțile din țară în cari s'au făcut asemenea studii. La fiecare chartă, sau deosebit, autorul va face tablouri statistice pen-

tru a indica producțiunea pe regiuni, județe, precum și creșterea sau decreșterea producțiunii. Pentru plantele și animalele nemenționate mai sus, autorul se va mărgini la date statistice, adunate în tablouri numerice sau grafice. Autorul se va povățui în această lucrare de cele mai nou publicatiuni de atlasuri agricole făcute în Franca, Germania, Austro-Ungaria, Rusia sau alte țări. Autorul, luând acest program ca un minimum de indicațiuni, va putea introduce toate notițele relative la subiect, cari le-ar crede necesare. — Terminul presentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 septembrie 1905.

Ziare socialiste române. Anul curent ne-a adus și de aceste. Avem doue. Unul a apărut la Timișoara, sub titlul „Votul Poporului”; celalalt în Budapasta sub titlul „Voința Poporului”. Ambele apar odată pe săptămână. Noi nu le-am vădit.

TEATRU.

De la Teatrul Național din București. Duminica trecută, la orele 2 după miazăzi, s'a reprezentat pentru prima-ora în matineu „Romeo și Julieta” cu dna Ar. Romanescu în rolul Julietei. — Se fac mari pregătiri în vederea serbării jubileului de 50 de ani al înființării Teatrului Național. Între altele se va juca și o scenetă de ocaziune și în versuri a dlui Ascanio, în care vor fi reprezentați inițiatorii Teatrului Național, cărora primii artiști români le dau lauri recunoștinței. Compoziția dlui Ascanio a fost citită într'o ședință a Academiei Române și ea a plăcut atât prin fondul ei, cât și prin frumusețea versurilor.

Ședetoare în Șoimuș. Invitare. Haideți la Ședetoare! ce se va aranja luni la 9 februarie în sala cea cea mare a școlii din Șoimuș. Programul: 1. Cuvânt de deschidere, rostit de Ioan Baciū preot. 2. „Visul copilei” poezie, declamată de Elisabeta Porcolab. 3. „Cultura gardului viu” discurs, ținut de M. Baciū. 4. „Țăranul și ochelarii” poezie, declamată de Valeria Baciū. 5. „Bucurie, bucurie” poezie, cântată în chor. Pausă de 10 minute. 6. Cultivarea pământului, lectură de Lucreția Luca. 7. Cultura cepei, disertațiune de Basiliu Baciū. 8. Despre răsădnițe (melegariu), lectură de Maria Pop. 9. Cumpătare în toate, disertațiune de Ioan Baciū. 10. Pasere nevinovată, poezie, cântată solo de M. Moldovan. Pausă de 10 minute. 11. Ștefan Vodă, poezie, declamată de Toader Dobra. 12. Câteva cunoștințe de trehuința fiecărui econom, lectură de Aurelia Ursa. 13. Despre cassa de ajutorare centrală din Budapasta înființată pe seama muncitorilor, discurs de N. Vlad. 14. Bețivul, poezie, declamată de Măriuța Baciū. 15. Bălcescu murind, poezie cântată în cor. Pausă de 10 minute. 16. Folosul măiestriilor, dialog, executat de Nistor Porcolab și Măriuța Porcolab. 17. Cum se fac descântecurile, lectură de I. Pop. 18. Din ideile lui Georgiu Barițiu, despre industria de casă, disertațiune de Pompeiu Baciū. 19. Călugăruș și Țiganul, poezie declamată de Melian. 20. Despre superstițiuni, trialog, executat de Ioan Luca, Toader Baciū și Alexandru Pop. 21. Jidovul și hoții, poezie declamată de Toader Luca jun. 22. Cuvânt de închidere, rostit de Ioan Baciū. — În tot decursul acestor producțiuni, onorații participanți sunt rugați de a se ocupa cu ceva lucru de mână așa p. e. mulerile cu torsul, cusutul, ștricăntul etc. bărbații cu făcutul mânuși-

lor, a mâneșilor, a perielor pentru curățitul vitelor și a încălțămintelor. Pentru făcutul de perii, materialul trebuincios, precum pâr, sirmă (drot), lopățele etc, se va putea căpăta seara la cassă cu prețuri moderate. — de asemenea va sta la dispozițiune și o mașină pentru sflederitul lopățelelor de perii. Executarea lucrărilor acestora se va face sub conducerea și supraveghierea dlui Ioan Melian învățator în Sebeșul de sus. Începutul la 6 ore seara. Prețul de intrare numai 3 (trei) cruceri de persoană. Între participanți se va trage soarte și a cărui nume va eși, va câștiga o icoană foarte frumoasă în cadre aurite, în valoare de 15 coroane. Onorații oaspeți străini sunt rugați de a încunoștința pe subscrisul cu 24 ore mai înainte de sosire despre numărul persoanelor și a trăsurilor ca să se poată face dispoziție de încaștirare. — *Ioan Baciū*, preot gr. cat.

Concert și teatru în Corniarea. În comuna Corniarea, comitatul Caraș-Severin, s'a dat la 11 ianuarie, sub conducerea preotului I. Grozavescu, un concert poporal, după care s'a jucat piesa „Sărăcie lucie” de Iosif Vulcan. Apoi dans.

Concert și teatru în Foeni. Reuniunea română de cântări din Foeni a dat în ziua de Bobotează un concert poporal cu cântări și declamațiuni, după care s'a jucat „Dragoste copilărească” comedia localizată de dl Siegescu. După reprezentația teatrală a urmat dans, care s'a început cu Călușerul și Bătuta.

Reprezentație teatrală în Ligeth. Corul român din Ligeth a dat în 6 ianuarie n. o reprezentație teatrală sub conducerea învățatorului Petru Arnăut. S'a jucat „O sâmbătă norocoasă” de I. V.

MUSICĂ.

Audițiune musicală la palatul din Cotroceni. Ziarele bucureștene scriu că zilele trecute, micul Alfred C. Alexandrescu, fiul dlui C. Alexandrescu, subdirectorul „Monitorului Oficial” a fost invitat la palatul din Cotroceni, spre a da o audițiune musicală. Micul Alfred a fost primit de cătră prințul Carol și princessa Elisabeta și condus în salonul „Doré” al palatului, unde se află dnii Dinicu, măestru de musică și profesor la conservator, și Cionca, tatăl dșoarei Cionca, cunoscuta mică artistă, astăzi elevă a conservatorului din Lipsca, unde a fost primită după prestarea unui esamen strălucit. Micul Alfred adusese cu el 100 de bucăți de musică clasică pentru piano, înse solicitat de prințul Carol să cânte bucăți românești, micul pianist a cântat cu măiestrie: O rugăciune, Scene pastorale, Asaltul de la Grivița, și dedicația sa prințului Carol, intitulată Gândiri glorioase. Micii principii Carol și Elisabeta, împreună cu dnii Dinicu și Cionca au admirat mult talentul micului pianist Alfred. La orele 12 din zi audițiunea s'a sfârșit și micul artist Alfred C. Alexandrescu, părăsind palatul, a fost condus până la seară de micii principii Carol și Elisabeta.

O nouă artistă română. Ziarele ungurești scriu, că dșoara Valeria Opris, fiica dlui Petru Opris, director de poștă și telegraf în Cinci-bisericii, o escelentă violinistă, invitată, a cântat cu mare succes într'un concert dat în curând de archiducesa Isabela în saloanele palatului seii din Pojon. Ca semn de recunoștință, archiducesa a trimis artistei române un prețios inel de diamant, însoțit de o scrisoare de

mulțumire foarte măgulitoare. Aflăm că dsoara Opris va face un turneu artistic prin diferite orașe.

O nouă operă. Sâmbătă seara, 18 ianuarie, s'a cântat la Mantova (Italia) cu orchestra teatrului comunal opera lirică într'un act cu subiect românesc „Un vis de amor“, al cărei libret este scris de dl profesor Corneliu Th. Codrescu, iar muzica de cunoscutul și talentatul violonist și compozitor Wilhelm Strasser, care a fost mai mult timp în București. Aflăm că aceasta delicioasă operă se va cânta la finele lui septembrie viitor, la teatrul din Pressburg.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Alegerea de episcop la Arad, precum seriserăm, se va ținea joi la 30 ianuarie (12 februarie n.) Aflăm din ziare, că de asta-dată Esc. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Mețianu nu va merge la Arad să conducă actul alegerii, ei va fi represintat prin dl protosinecl dr. Eusebiu Roșca, directorul seminariului Andreian din Sibiiu, care va presida alegerea.

Alegere pentru sinodul din Arad. Prin moartea avocatului Paul Papp, devenind vacant un loc de deputat din cercul Beins la sinodul eparchiei aradane, a fost ales dl dr. Ioan Papp, fiul decedatului deputat.

Nou edificiu diecesan gr. cat. în Lugoj. Marți s'a început dărîmarea vechiului edificiu al cancelariei diecesane din Lugoj, ca să facă loc altui edificiu corespunzător timpului modern, care va fi cu etagi și va avea o fațadă de 17 metri. Acest nou edificiu, serie „Drapelul“, nu numai va împodobi orașul, ei va fi și un monument, carezeei de ani va vesti neobosita activitate a P. S. Sale dlui episcop dr. Demetriu Radu.

C E E N O U ?

Hymen. Dl *Alesandru Filip*, notar în Lugașul de-jos, s'a cununat joi la 29 ianuarie n. cu dna v. d. Rosa Szántay în Oradea-mare. — Dl *Ioan Tarța* și dsoara *Valeria Filep* se vor cunună la 12 februarie în biserica gr. cat. din Cerneșei. — Dl dr. *Petru Maier* și dsoara *Ecaterina Iorga* din Lugoj s'au fidanțat. — Dl *Dimitrie Marcu*, învățător în Codlea și dsoara *Ana D. Comșa* s'au cununat în duminica trecută în Ghimbav.

Jubileul lui Edgard Quinet. La Paris în 14 și 15 februarie se va serba jubileul de o sută de ani de la nașcerea lui Edgard Quinet. La aceasta serbare va fi reprezentată și România, căci — precum se știe — reposatul a fost un mare filo-român. Soția lui fusese româneă, născută Asachi. A scris mult și foarte favorabil despre Români. Pentru activitatea lui literară filo-română Parlamentul României i-a oferit cetățenia română.

Au murit : *Teodor Fășie*, avocat în Beins și deputat dietal, în Budapesta, la 1 februarie, în etate de 63 ani; — *Emilia Trifu* n. Weiss, soția dlui Gavril Trifu, profesor preparandial în pensie în Șimleu, în etate de 55 ani; — dr. *Ștefan Pécuro*, avocat în Sibiiu, la 5 februarie, în etate de 61 ani; — *Daniel N. Cordescu*, fondatorul liceului „Lumina“ din București, directorul executiv al „Cordiane“ din Foventea, comitatul Sibiiu, la 26 ianuarie, în etate de 60 ani; — *Cristina Pop* n. Creț, veduva fostului protopop Ioan Pop din Chereleș, în Genc, comitatul Sătmar, la 29 ianuarie, în etate de 55 ani; — *Ioan Urzică*, comerciant în Brașov, în Șard, la 28 ianuarie, în etate de 81 ani; — *Andrei Bidu*, comerciant în Brașov, la 29 ianuarie, în etate de 42 ani.

Proprietar, redactor răspunzător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ALDÁS NR. 14/296b.)

C O N V O C A R E.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Bihoreana“ societate pe acții în Oradea-mare, conform dispoziției §-lui 19 din statute, se invită

la a patra adunare generală ordinară,

care se va ținea în Oradea-mare la 26 februarie 1903 st. n. la 10 ore înainte de miezăzi în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sînt următoarele:

1. Alegerea a trei scrutinători pentru actele de alegeri și a trei membri pentru verificarea procesului verbal.

2. Raportul anual al direcțiunei.

3. Raportul comitetului de revisiune despre esaminarea computului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.

4. Stabilirea bilanțului anual și deliberare asupra împărțirii profitului curat.

5. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1903.

6. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcțiunei, este a se întrebuintă suma amintită în §-ul 61 punctul f.

7. Alegerea a 5 membri în comitetul de revisiune pe 3 ani, conform §-lui 57 din statute.

Se atrage atenținea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute:

§ 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă reversal la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiunile sale, eventual și dovețile de plenipotență.

Actele depuse la locurile designate de direcțiune se vor luă în considerare numai încât reversalul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-lui 24 din statute, avem onoare a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 16 ianuarie 1903 pentru depunerea, respective primirea acțiunilor și edarea documentelor despre depunere, s'a designat în acest an, respective au fost rugate institutele Albina, Victoria, Silvania, Economul, Oraviciana, Patria și Timișana.

Oradea-mare, 16 ianuarie 1903.

Direcțiunea institutului

Debit		Contul bilanțului				Credit			
		Cor.	fil.	Cor.	fil.			Cor.	fil.
68	Cassa în număr			26634	98	1	Capital social		
49	Giro Co la Banca austro-ungară			727	68	74	Fondul de rezervă	600000	—
61	Cambii de bancă	1261726	42			39	Fondul de rezervă pentru perderi	24644	18
	Descriere	2367	—	1259359	42	58	Depuneri spre fructificare	2400	—
70	Cambii cu acoperire ipot.			296727	—	57	Fondul de pensiuie	893475	05
62	Credite hipotecare			206422	—	69	Deposite de casă	1793	71
55	Credite de cont-curent			40831	02	43	Cambii reescomptate	2642	67
17	Credite pe efecte			9904	—	³⁸ 51	Dividende neridicate	270778	—
19	Credite personale			7729	—	⁵⁶ 33	Saldul intereselor transitoare	1622	78
45	Efecte proprii	11839	40				Profit net	19240	70
	Descriere	205	—	11634	40			53555	87
47	Imobile			4025	83				
25	Mobilier	4243	93						
	10% descriere	424	39	3819	54				
53	Diverse conturi debitoare			2338	9				
72									
				1870152	96			1870152	96

Debit		Contul profitului și al perderilor				Credit			
		Cor.	fil.	Cor.	fil.			Cor.	fil.
54	4% interese la fondul de rezervă			945	18	66	Interese de la cambii de bancă	96426	91
44	Interese de reescompt.			10611	52	71	" " " " cu acoperire hipotecară	24392	92
65	Interese după depuneri			36768	79	67	Interese de la cred. ipot.	17332	30
31	10% dare după interese de depuneri			3676	88	18	" " " " pe efecte	882	—
32	Contribuție			10156	56	63	" " " " person.	640	93
27	Salare			14250	—	16	" " " " de conte.	1700	58
50	Spese curinte (tipărituri, porto, luminat, încăldi, telefon etc.)			6097	41	75	Provisiune	721	99
28	Chirie			1360	16	73	Interese de întârziere a acționarilor	551	47
41	Marce de prezență			2464	—	59	Interese după efecte proprii	128	46
48	Descrieri			2996	39	64	Venitul imobilelor	105	20
	Profit net			53555	87				
				142882	76			142882	76

Oradea-mare 31 decembre 1902.

Dr. Coriolan Pap m. p.,
director executiv.

Iosif Diamandi m. p.,
prim-comptabil.

Direcțiunea:

Iosif Roman m. p.

Iosif Vulcan m. p.
președinte.

Nicolau Zigre m. p.
v. președinte.

Moise Nyes m. p.

Iosif Moldovan m. p. Andrei Horvath m. p. Petru Pântya m. p. Dr. Nicolae Popovici m. p. Antoniu Palladi m. p.
Subsemnatul comitet am esaminat contul present și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-mare, 16 ianuarie 1903.

Comitetul de revisiune:

Samuil Ciceronescu m. p.

Toma Păcala m. p. președinte

Sava Raicu m. p.

Dr. Florian Duma m. p.

Petru Popescu m. p.